

5.6. Sivistyslautakunta

Toimielin:

Toiminnan kuvaus

Sivistyslautakunta käsittää sivistyspalvelujen palvelualan. Palveluala jakautuu kolmeen palvelualueeseen: varhaiskasvatus, perusopetus ja keskiasteen koulutus sekä vapaa-aikapalvelut.

Ulkoinen	TP2025	TA2026	TA2027	Muutos% 2027/ 2026	TS2028	TS2029
Toimintatuotot	3 082 054	2 936 700	2 911 800	-0,85 %	0	0
Toimintakulut	-27 697 336	-28 493 822	-28 614 505	0,42 %	0	0
Toimintakate	-24 615 282	-25 557 122	-25 702 705	0,57 %	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %	0	0

Sisäiset	TP2025	TA2026	TA2027	Muutos% 2027/ 2026	TS2028	TS2029
Toimintatuotot	50 911	0	0	0,00 %	0	0
Toimintakulut	-7 285 707	-7 649 300	0	-100,00 %	0	0
Toimintakate	-7 234 796	-7 649 300	0	-100,00 %	0	0

Las- ken- nalli- set erät	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Vyöry- tykset	-1 373 945	-1 371 016	0
Vyöry- tystu- lot	875 509	1 139 349	0
Vyöry- tys- me- not	-2 249 453	-2 510 365	0

Sivistyspalvelujen hallinto**Toimiala:** Sivistys**Toimielin:** Sivistyslautakunta**Palveluala:** Sivistyspalvelut**Vastuuhenkilö:** Sivistysjohtaja

				Muutos% 2027/ 2026
Ulkoinen	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	57 272	35 100	40 100	14,25 %
Toimintakulut	-292 415	-429 085	-426 734	-0,55 %
Toimintakate	-235 143	-393 985	-386 634	-1,87 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %

				Muutos% 2027/ 2026
Sisäiset	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	0	0	0	0,00 %
Toimintakulut	-38 656	-38 200	0	-100,00 %
Toimintakate	-38 656	-38 200	0	-100,00 %

Laskennalliset erät	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Vyörytykset	273 983	432 185	0
Vyörytystulot	291 029	455 381	0
Vyörytysmenot	-17 046	-23 196	0

Toiminnan kuvaus

Sivistyspalvelujen hallintoon kuuluvat koulutoimiston henkilöstön henkilöstökulut ja erilaiset koko sivistyspalvelua koskevat kulut. Ko. kustannuspaikkaan kohdennetaan mm. sellaiset valtionavustukset (hankerahoitus), joille ei tarvitse tehdä erillistä kustannuspaikkaa (esim. S2-opetukseen myönnettävä avustus). Sivistyspalvelujen hallintoon on kirjattu myös jäähallin käyttöön liittyvät palvelujen ostot (30 000 euroa), jotka vuoden 2026 talousarviossa siirtyivät kaupunginhallitukselta sivistyslautakunnalle.

Varhaiskasvatus**Toimiala:** Sivistys**Toimielin:** Sivistyslautakunta**Palveluala:** Varhaiskasvatus**Vastuhenkilö:** Varhaiskasvatusjohtaja

				Muutos% 2027/ 2026
Ulkoinen	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	480 579	460 800	431 900	-6,27 %
Toimintakulut	-9 172 200	-9 246 108	-9 253 769	0,08 %
Toimintakate	-8 691 621	-8 785 308	-8 821 869	0,42 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %

				Muutos% 2027/ 2026
Sisäiset	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	0	0	0	0,00 %
Toimintakulut	-1 366 004	-1 485 000	0	-100,00 %
Toimintakate	-1 366 004	-1 485 000	0	-100,00 %

Laskennalliset erät	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Vyörytykset	-433 036	-450 614	0
Vyörytystulot	584 480	597 761	0
Vyörytysmenot	-1 017 516	-1 048 374	0

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset lapset huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: turvallinen ja ajanmukainen kasvatusympäristö, kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö, yksilöllinen tuki lapselle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Loimaan kaupungissa on vuoden 2026 syksyllä 9 omaa päiväkotia. Näiden lisäksi kaupungissa työskentelee 10 perhepäivähoitajaa. Kaupungissa toimii myös kolme yksityistä päiväkotia, Verkanappuloiden Nappulapellon ja Nappulakosken päiväkodit sekä Touhula Alastaron päiväkoti.

Esiopetusta järjestetään 11 päiväkodissa lukuvuonna 2026 - 2027.

Kaupungissa on yksi vuorohoitoa järjestävä päiväkoti (Peltainen).

Strategiset tavoitteet:

Tavoitteet	
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	
Tavoite: Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä (kasvun ja oppimisen polku).	
Toimenpiteet	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus muodostavat yhtenevän kasvun, kehityksen ja oppimisen polun. Toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään (mm. nivelvaiheet, avustajapalveluiden ja muiden tukitoimien kriteerit, S2-opetus). Tunnistetaan lasten ja nuorten tuen tarpeet ja reagoidaan niihin nopeasti (oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys, hyvinvoinnin tukeminen).
Tavoite: Liikkumisen, hyvien elintapojen (ravitseminen, liikunta, uni) ja hyvinvoinnin edistäminen.	
Toimenpiteet	Varhaiskasvatuksen toiminnassa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä panostetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviin toimintamalleihin. (mm. varhaiskasvatuksen hyvinvointitiimi).
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	
Tavoite: Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset, terveelliset ja kasvua/oppimista tukevat tilat.	
Suunnitelmallinen sisäilman seuranta päiväkodeissa.	
Toimenpiteet	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset (oppimisympäristöjen kehittäminen).

Toimintaympäristön muutokset:

Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen. Mm. Ukrainan tilanteella on ollut vaikutusta valmistavan esiopetuksen ja S2-opetuksen järjestämiseen.

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys, hyvä kohdentuminen -> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Loimaan strategian toteuttaminen (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2027 varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä kestävien ja uudistuvien palveluiden seutukaupunki Loimaa -kärkihankkeeseen.

Vaikka lapsimäärä vähenee, osallistumisaste varhaiskasvatukseen on valtakunnan kärkeä. Lapsimäärän ja palvelun tarpeen muutokset sekä lasten tuen tarpeen määrä vaikuttavat palvelujen järjestämiseen (henkilöstömäärä, tilat jne.). Henkilöstömäärää seurataan ajantasaisesti ja sitä sopeutetaan lapsimäärän muutoksiin.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.3.2023 alkaen on vähentänyt hoitopäivämaksuista saatavia tuottoja merkittävästi (vähennys noin 35 %). Asiakasmaksulain muutoksen seurauksena maksuttomien lasten määrä syksyllä 2026 on noin 70 %.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset:

Varhaiskasvatus edistää monipuolisesti lasten ja perheiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Perheiden hyvinvointia osaltaan edistää myös varhaiskasvatuksen kuraattori, joka on matalankynnyksen maksuton palvelu varhaiskasvatuksen asiakasperheille. Varhaiskasvatus järjestää yhteistyössä seurakunnan ja MLL:n kanssa avoimia, maksuttomia palveluita perheille, mm. avoin aamupäivätoiminta, iltä- ja perhekahvilat. Varhaiskasvatus järjestää

perheille myös vertaisryhmätoimintaa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat osa varhaiskasvatuksen arkea ja lapsen tulee päästä matalalla kynnyksellä palvelujen piiriin. Keskeistä annettaessa pedagogista tukea on oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys ja lapsen hyvinvoinnin tukeminen.

Asukkaiden osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuudet:

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- **Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet**
- **Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun**

Varhaiskasvatussuunnitelmia ja esiopetuksen opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja lapsia suunnitelmien valmisteluvaiheessa.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vuosittain asiakastytyytyväisyyskyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Erityisesti päätöksillä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi ennakkovaikutusten arviointi.

Lisäksi ennen päätöksentekoa voidaan pyytää erillisiä lausuntoja (esim. nuorisovaltuusto, vanhempainyhdistykset jne.).

Yritys- ja elinkeinovaikutukset:

Varhaiskasvatusten kuljetusten hankinnalla on merkittävää paikallista yritysvaikutusta, sillä useat paikalliset liikennöitsijät osallistuvat kuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Loimaan kaupunki on mukana Turun kaupungin hallinnoimassa seutuhankintoja koskevassa yhteistyösopimuksessa.

Kestävä kasvu, ympäristö- ja ilmastovaikutukset

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt esiopetuksen kestävän kehityksen ohjelman (13.12.2017).

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävän elämäntavan oppimisesta tehdään suunnitelmallinen osa päiväkodin toimintaa. Päiväkotien kestävän kehityksen työhön velvoittavat myös varhaiskasvatussuunnitelman sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen visiona on kestävään elämäntapaan sitoutuneet kansalaiset, joiden tietoja, taitoja ja motivaatiota kartutetaan kaikkeen kasvatukseen ja koulutukseen sisäänrakennetulla kestävän kehityksen kasvatuksella.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot:

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys (konsulttiselvitys) valmistui keväällä 2023. Suunnitelma toimii ohjaavana suunnitelmana varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä. Jatkovalmistelua varten on perustettu työryhmä, johon kuuluvat sivistys- ja elinympäristölautakunnan puheenjohtajisto sekä sivistys- ja teknisen palvelualan virkamiehiä. Keskeisimmät toimenpiteet tulevat kohdentumaan keskusta-alueelle, Metsämaalle ja Virttaalle. Virttaan päiväkotitoiminta on otettu käyttöön elokuussa 2026. Metsämaan päiväkodin rakentaminen on käynnistynyt syksyllä 2026 ja päiväkotitoiminta on tarkoitus ottaa käyttöön elokuussa 2027. Keskusta-alueen päiväkotiratkaisu tulee valmisteluun vuoden 2027 aikana.

Touhula varhaiskasvatus Oy:n kanssa tehty sopimus päättyi 2025 ja Verkanappulat Oy:n kanssa tehty sopimus

2026. Molemmissa sopimuksissa on mahdollisuus kahden vuoden optioon. Sivistyslautakunta on päättänyt keväällä 2025, että Touhulan kanssa käytetään optiovuodet 2025-2027 ja Verkanappulat Oy:n kanssa optiovuosi 2026-2027. Keväällä 2026 päätettiin, että Verkanappuloiden kanssa käytetään myös vuoden 2027-2028 optio. Alastaron alueen varhaiskasvatuksen järjestäminen 1.8.2027 alkaen tulee ratkaista alkuvuonna 2027.

Hankerahoituksen hakeminen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin. Tarvittaessa voimme tehdä hankeyhteistyötä myös muiden kuntien kanssa.

Varhaiskasvatuksessa on käynnissä vuonna 2027 mm. varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistävä hanke, jossa tavoitteena on riittävän ja välttämättömän tuen toteuttaminen, millä edistetään lasten oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta. Hankkeelle on myönnetty rahoitusta 149 000 euroa/vuosi ajalle 2025-2027 (hanke on yhteinen esi- ja perusopetuksen vastaavan hankkeen kanssa). Lisää liikettä läheltä -hanke toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja liikuntapalveluiden kanssa. Hankkeen keskeinen tavoite on lisätä varhaiskasvatusikäisten lasten liikuntaa sekä motoristen perustaitojen oppimista hoitopäivän aikana ja sen yhteydessä. Valtionavustusta hankkeelle on myönnetty 27 000 euroa vuodelle 2026. Hankkeelle on tarkoitus hakea jatkorahoitusta vuodelle 2027.

Henkilöstö:

Lapsimäärän/hoidon tarpeen muutokset näkyvät henkilöstömäärän muutoksina varhaiskasvatuksessa (muutoksia tapahtuu myös toimintakauden aikana). Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän, lasten iän ja varhaiskasvatuksen tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstösuunnitteluun. Henkilöstön poissaoloilla on merkittävä vaikutus sijaistarpeeseen ja riittävän henkilöstön varmistaminen voi olla ajoittain ongelmallista. Varahenkilöjärjestelmää kehitetään ja varahenkilöiden määrää seurataan, jotta voidaan työntekijöiden poissaolojen aikana paremmin varmistaa riittävä henkilöstöresurssi ryhmissä.

1.8.2022 voimaan tullut varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen on merkinnyt henkilöstöresurssin lisäystä (mm. erityisopettajien määrän lisäys, resurssin lisäys tuen tarpeisten lasten ryhmissä). Varhaiskasvatuksen tuen ja hyvinvoinnin tiimiä on vahvistettu (erityisopettajat, varhaiskasvatuksen kuraattori, hanketyöntekijänä toimiva alueellinen varhaiskasvatuksen sosionomi). Sivistyslautakunta päätti keväällä 2023 perustaa kaksi uutta varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimea. Varsinaisen erityisopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettajien tehtäviin kuuluu S2-opetusta ja kehittämishankkeisiin liittyviä tehtäviä.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään. Vuonna 2027 hanketyöntekijöitä on kaksi (mikäli toiselle hankkeelle saadaan jatkorahoitusta).

Toistaiseksi avoinna olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien tehtäviin. Määräaikaisten tehtävien täyttäminen on ajoittain ollut haasteellista.

Nykyisestä henkilöstöstä 98 %:lla on muodollinen kelpoisuus tehtävään. Määräaikaisten työntekijöiden osuus on noin 5 %. Määräaikaisuuden perusteena ovat lähinnä erilaiset sijaisuudet ja tehtävien hoidon järjestelyt.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2025	TA2026	TA2027
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ohjaaja	1	1	1
Palvelusihteeri	2	2	2
Hanketyöntekijä	3	2	2
Perhepäivähoitaja	10	10	10
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	6	6	6
Varhaiskasvatuksen kuraattori	1	1	1
Varhaiskasvatuksen nepsy-ohjaaja		1	1
Päiväkodinjohtaja	6	6	6
Varhaiskasvatuksen opettaja	29	29	29
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	51	50	45
Varhaiskasvatuksen ryhmäavustaja	1	1	1
Varhaiskasvatuksen varahenkilö	3	3	3
Yhteensä	114	113	108

Muut olennaiset perustelutiedot:

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Loimaalla on päiväkoteja keskusta-alueella kolme (Puistometsän päiväkot, Pelttoisten vuoropäiväkot, Sammonkadun päiväkot) ja Hirvikoskella yksi (Hirvimetsän päiväkot). Lisäksi päiväkoteja on Kauhanojalla, Mellilässä, Metsämaalla, Niinijoella ja Virtaalla. Metsämaan päiväkot toimii sisäilmaongelmien takia väistötiloissa Nahuntuvalla.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään entisen päiväkot Metsämarjojen tiloissa (Savipellonkatu). Tiloissa järjestetään yhteistyössä MLL:n ja seurakunnan kanssa avointa aamupäivätoimintaa perheille kahtena päivänä viikossa sekä yhtenä aamupäivänä ja iltana järjestetään perhekahvilatoimintaa. Tiloissa toimii vanhemmuuden tukiputiikki, joka on suunnattu alle kouluikäisten lasten huoltajille, jotka kaipaavat ohjausta ja tukea arkeen, materiaalia arjen tilanteisiin ja keinoja perhearjen sujuvoittamiseen. Perheille järjestetään myös vertaisryhmiä iltaisin. Tiloissa on lisäksi varhaiskasvatuksen Nepsyputiikki, josta varhaiskasvatuksen henkilöstö saa lainata lapsiryhmien käyttöön materiaalia ja välineitä neuropsykiatrisiin haasteisiin.

Virttaan uusi päiväkot on otettu käyttöön 1.8.2026. Metsämaan päiväkodin rakennustyöt käynnistyvät syksyllä 2026 ja päiväkot on tarkoitus ottaa käyttöön elokuussa 2027. Keskusta-alueen päiväkotiratkaisu tulee valmisteluun vuoden 2027 aikana.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Varhaiskasvatuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat palvelujen hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta (n. 2 400 000 euroa/vuosi). Yksityisen palvelutuotannon menot ovat kasvaneet merkittävästi Alastaron (2015) ja keskusta-alueen (2016) päiväkotiratkaisujen takia. Nappulan päiväkotiyhdistyksen ja Loimaan kaupungin välinen ostopalvelusopimus varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisestä päättyi 1.6.2024.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

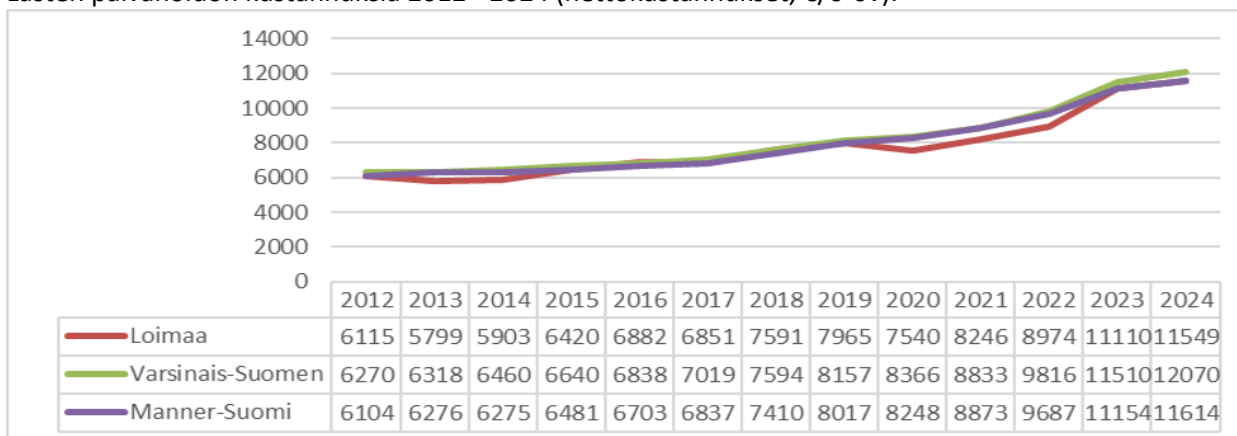
Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot:

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2025	TA 2026	TA 2027
TOIMINNAN LAA- JUUS Varhaiskasvatus	Lapsia varhaiskasvatuksessa	552	540	560
	-joista esiopetuksessa	111	110	100
	-joista päiväkodeissa	514	500	520
	-joista perhepäivähoidossa	38	40	40
	Kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet päivähoidossa (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit, %)	65/35	65/35	65/35
	Leikkitoiminta MLL, läsnäolopv.	0	0	0
	Lasten lakisääteinen kotihoidontuki, kotitalouksia keskim. kk	104	100	100
	-lapsia tuen piirissä, keskim. kk	117	120	110
	Yksityisen hoidon kuntalisä			
	-kotitalouksien lukumäärä	0	1	1
	-lapsia tuen piirissä	0	2	2

Lasten päivähoidon kustannuksia 2012 - 2024 (nettokustannukset, €/0-6v):

Päivähoidon kustannuksissa näkyy 0-6-vuotiaiden osuuden pieneneminen Loimaan väestöstä vuosina 2012 - 2024 (6,6 % -> 5,1 %).

Palveluun ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta:

Strategiset riskit

1. Lainsäädännön muutosten vaikutukset palvelujen järjestämiseen (mm. varhaiskasvatuslain muutokset, kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu jne.). Muutokset edellyttävät ennakkointia ja varautumista (toimintaympäristön aktiivinen seuranta), edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta toimintamallien muuttamiseen.
2. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutosten vaikutukset toimintatuottoihin, valtionosuuksien väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot

vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.

2. Palvelutarpeen äkilliset muutokset. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen ja tilakysymyksiin. Varautuminen edellyttää palvelutarpeen alueellista seuranta ja ennakointia sekä edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja.

3. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.

4. Pätevän henkilöstön rekrytointi (esim. varhaiskasvatuksen erityisopettajat). Henkilöstön rekrytointihaasteeseen voidaan varautua mm. luomalla positiivista työnantajakuva, huolehtimalla asiallisista työskentelyolosuhteista ja kilpailukykyisestä palkasta sekä mahdollistamalla henkilöstön kouluttautumista.

Arviointikohde	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Varhaiskasvatus	Päivähoitotoiminnan laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastauksen keskiarvo, asteikko 1-4)	3,4	3,5-4,0	3,5-4,0
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), omatoiminta			
	- perhepäivähoito	125	110-120	110-120
	- päivähoito (päiväkodit)	105	100-110	100-110
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), hankittu palvelu			
	- päivähoito (päiväkodit)	71	90-100	90-100

Talousvaikutukset ja talouden tasapainottaminen:

Vuosi 2027:

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteen uudistamista. Henkilöstömäärän vähenemisen vaikutus henkilöstökuluihin noin -200 000 €.
- Palkankorotusten vaikutus (3 %) noin +160 000 €.
- Palvelujen ostojen sekä aine- ja tarvikemenojen 1 %:n korotus (noin +27 000 €). Yksityisten päiväkotien hinnankorotusten vaikutus vuonna 2027 on noin 85 000 €. Palvelujen ostoihin tehdyt vähennykset -20 000 €.

Perusopetus ja keskiasteen koulutus**Toimiala:** Sivistys**Toimielin:** Sivistyslautakunta**Palveluala:** Perusopetus ja keskiasteen koulutus**Vastuhenkilö:** Sivistysjohtaja

				Muutos% 2027/ 2026
Ulkoinen	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	1 735 663	1 740 400	1 675 400	-3,73 %
Toimintakulut	-14 884 251	-15 379 793	-15 481 542	0,66 %
Toimintakate	-13 148 588	-13 639 393	-13 806 142	1,22 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %

				Muutos% 2027/ 2026
Sisäiset	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	0	0	0	0,00 %
Toimintakulut	-3 313 343	-3 448 400	0	-100,00 %
Toimintakate	-3 313 343	-3 448 400	0	-100,00 %

Laskennalliset erät	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Vyörytykset	-1 013 486	-1 113 310	0
Vyörytystulot	0	0	0
Vyörytysmenot	-1 013 486	-1 113 310	0

Toiminnan kuvaus

Opetuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset oppilaat huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatus- ja opetusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: monipuolinen opetustarjonta sekä turvallinen ja ajanmukainen oppimisympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, toimiva opiskeluhoito ja yksilöllinen tuki oppilaalle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Esiopetusta ei järjestetä lukuvuonna 2026 – 2027 koulujen yhteydessä, mutta Hirvikosken yhtenäiskoulussa on mahdollisuus kehitysvammaisten esiopetukseen.

Perusopetukseen kuuluvat oppivelvollisuuskoulut, joissa annetaan opetusta vuosiluokille 1-9. Loimaan kaupungin perusopetuksen kouluverkko käsittää yhteensä kuusi alaluokkien koulua ja yhden yläluokkien koulun sekä yhden yhtenäiskoulun. Osa Mellilän yläkoululaisista käy Kosken Seudun yläasteella kouluaan (kouluyhteistyösopimus).

Erityisluokkaopetusta järjestetään lv. 2026-2027 Keskuskoululla, Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla. Lisäksi perusopetuksessa on yhteensä kahdeksan laaja-alaista erityisopettajaa.

Loimaalla on **erityisluokkaopetusta** koskevia sopimuksia naapurikuntien kanssa. Yhteistyötä on tällä hetkellä mm. Auran, Kosken TI kunnan, Marttilan, Oripään ja Pöytyän kuntien kanssa. Naapurikuntia, jotka lähettävät oppilaita erityisluokille, laskutetaan vuosittain sopimuksen mukaisesti. Yhteistyö Kosken TI kunnan kanssa yläkoululaisten opetuksen järjestämisessä jatkuu vuonna 2011 tehtyjen sopimusten pohjalta (sopimus päivitettiin vuonna 2020).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohjaa hyvälle kasvuille. Toimintaa järjestetään koulupäivinä (pois lukien lukuvuoden päätöspäivä) Asemanseudun koululla, Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Kirkonkylän koululla, Metsämaan koululla, Niinijoen koululla sekä Hirvikosken yhtenäiskoululla, mikäli toimintaan ilmoittautuu riittävä määrä oppilaita. Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelu- ja koordinoitavien tehtävien on nimetty kahdelle aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajalle ja toimintaa ohjaamaan laaditaan lukuvuodeksi toimintasuunnitelma.

Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon lääkäri- ja terveydenhoitaja-palvelujen järjestämisestä vastaa hyvinvointialue. Opiskeluhoollon toteutetaan opetuspalvelujen ja hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä.

Perusopetuksessa on vuosittain käynnissä useita erilaisia **hankkeita**, joilla pyritään kehittämään palveluja ja toimintoja. Hankehakemukset ja –raportit käsitellään sivistyslautakunnassa.

Strategiset tavoitteet:

Tavoitteet	
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	
Tavoite: Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä (kasvun ja oppimisen polku).	
Toimenpiteet	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus muodostavat yhtenevän kasvun, kehityksen ja oppimisen polun. Toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään (mm. nivelvaiheet, avustajapalveluiden ja muiden tukitoimien kriteerit, S2-opetus). Tunnistetaan lasten ja nuorten tuen tarpeet ja reagoidaan niihin nopeasti (oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys, hyvinvoinnin tukeminen).
Tavoite: Liikkumisen, hyvien elintapojen (ravitseminen, liikunta, uni) ja hyvinvoinnin edistäminen.	
Toimenpiteet	Koulujen toiminnassa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä panostetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviin toimintamalleihin. Hyvinvoinnin vuosikellon toteuttaminen kaikissa kouluissa. Liikkuva koulu ja MOVE-liikuntaneuvonta -hankkeen toteuttaminen yhdessä liikuntapalvelujen kanssa. MOVE-testien tulokset ovat keskimäärin valtakunnan keskitasolla. Kouluterveyskyselyn tulokset ovat parantuneet edellisestä mittauksesta.
Tavoite: Monipuolinen kerhotarjonta eri kouluilla. Toiminnalla voidaan tukea opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista, tarjota mielekästä tekemistä vapaa-aikaan ja herättää kiinnostusta harrastustoimintaan. Toimintaan haetaan valtionavustusta.	
Toimenpiteet	Toteutuneiden kerhojen määrä (40-45 kerhoa). Osallistujamäärä (400-450 opp.). Myönnetty valtionavustus (50 000 - 55 000 euroa).
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	
Tavoite: Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset, terveelliset ja kasvua/oppimista tukevat tilat.	
Toimenpiteet	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset (oppimisympäristöjen kehittäminen).

Toimintaympäristön muutokset:

Erilaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen. Mm. Ukrainan tilanteella on ollut vaikutusta perusopetuksen valmistavaan opetukseen ja S2-opetukseen.

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja hyvä kohdentuminen-> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Oppilasmäärän muutokset ja oppilaiden tuen tarve vaikuttavat palvelujen järjestämiseen (henkilöstömäärä, tuntehys, ryhmäkoot jne.).

Loimaan strategian toteuttaminen (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2027 perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä kestävien ja uudistuvien palveluiden seutukaupunki Loimaa -kärkihankkeeseen.

Perusopetuksessa painottuu myös Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihanke. Yritysten ja työmahdollisuuksien tunnettavuuden parantamiseen pyritään mm. suunnitelmallisella yritysten ja koulujen yhteistyöllä (esim. työpaikkavierailut). Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihanketta tuetaan opetussuunnitelman mukaisesti yrittäjyyskasvatuksella (mm. teemapäivät, monialaiset oppimiskokonaisuudet, laaja-alaisten oppimiskokonaisuuksien painotukset).

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat osa kouluarkea ja oppilaiden tulee päästä matalalla kynnyksellä palvelujen piiriin. Keskeistä annettaessa pedagogista tukea on oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys ja oppilaan hyvinvoinnin tukeminen.

Perusopetuksen oppilailla on oikeus opiskeluhooltoon. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Opiskeluhooltotyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulujen opiskeluhooltotyön toimintamallit ja periaatteet on kirjattu esi- ja perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelmaan (suunnitelma päivitetty 4/2025).

Perusopetuksen 4., 5., 8. ja 9. luokkalaiset osallistuvat säännöllisesti kouluterveyskyselyyn. Kyselyn tuloksia hyödynnetään mm. opiskeluhoollolisten yms. palvelujen suunnittelussa.

Asukkaiden osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuudet:

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- **Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet**
- **Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun**

Opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja oppilaita suunnitelman valmisteluvaiheessa. Perusopetuksen oppilailla ja huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintoihin ja ajankohtaisiin asioihin mm. oppilaskunnan ja vanhempainyhdistysten kautta.

Perusopetuksessa toteutetaan säännöllisesti asiakastytytyväisyys- yms. kyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Erityisesti päätöksissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi ennakkoarvioitusten arviointi.

Lisäksi ennen päätöksentekoa voidaan pyytää erillisiä lausuntoja (esim. nuorisovaltuusto, vanhempainyhdistykset jne.).

Yritys- ja elinkeinovaikutukset:

Perusopetuksen koulukuljetusten hankinnalla on merkittävää paikallista yritysvaikutusta, sillä useat paikalliset liikennöitsijät osallistuvat kuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Loimaan kaupunki on mukana Turun kaupungin hallinnoimassa seutuhankintoja koskevassa yhteistyösopimuksessa.

Kestävä kasvu, ympäristö- ja ilmastovaikutukset

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt perusopetuksen kestävä kehityksen ohjelman (13.12.2017).

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävän elämäntavan oppimisesta tehdään suunnitelmallinen osa koulun toimintaa. Koulujen kestävän kehityksen työhön velvoittavat myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen visiona on kestävään elämäntapaan sitoutuneet kansalaiset, joiden tietoja, taitoja ja motivaatiota kartutetaan kaikkeen kasvatukseen ja koulutukseen sisäänrakennetulla kestävän kehityksen kasvatuksella.

Kasvatus ja koulutus ovat avainasemassa ympäristötietoisuuden lisäämisessä ja kestävään elämäntapaan oppimisessa. Koulujen ja oppilaitosten tehtävänä on huolehtia, että kaikenikäisillä kansalaisilla on sellaisia tietoja, taitoja, valmiuksia ja näkemyksiä, että kestävän ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden rakentaminen ja kestävään elämäntapaan sitoutuminen onnistuvat.

Loimaan Keskuskoulu on useamman kerran palkittu ns. Vihreällä lipulla, joka on kansainvälinen tunnustus yhteisöille, jotka toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot:

Kouluverkon ja opetuspalvelujen kehittäminen kouluverkkoselvityksen ja kouluverkkopäätöksen mukaisesti.

Oppimisympäristöjen kehittäminen. 21. vuosisadan taidot sekä kasvanut teknologian hyödyntäminen lisäävät yhä enemmän painetta opetuksen ja rakennetun luokkaympäristön muutoksille. Meluton ympäristö ja hyvä akustiikka luokkahuoneissa ovat erityisen tärkeitä. Tulevaisuuden opetustilan oleellisina ominaisuuksina nähdään muunneltavuuden lisäksi joustavuus, johon yhdistyy teknologian tehokas hyödyntäminen sekä helppo kalusteiden siirrettävyys ja säädettävyys. Luokat ovat kokonaisuuksia, jotka koostuvat A=akustiikasta, T=teknologiasta ja K=kalustuksesta.

Hankerahoituksen hakeminen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin. Tarvittaessa voimme tehdä hankeyhteistyötä myös muiden kuntien kanssa.

Vuonna 2027 on käynnissä mm. esi- ja perusopetuksen tasa-arvon edistämiseen liittyvä hanke, jossa oppilaille tarjotaan lisätukea opiskeluun (esim. ryhmäkokojen pienentäminen, avustajapalvelut). Hankkeelle on myönnetty valtionavustusta 149 000 euroa/vuosi ajalle 2025-2027. (Hanke on yhteinen varhaiskasvatuksen vastaavan hankkeen kanssa).

Valtionavustusta on myönnetty myös kerhotoiminnan tukemiseen (9 310 €) ja harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen (57 000 €). Näiden hankkeiden tavoitteena on saada aikaan monipuolista, lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajantoimintaa, mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Lukuvuonna 2025-2026 käynnistyivät koulukiusaamisen ehkäisyyn ja siihen puuttumiseen liittyvä hanke sekä liikkuva koulu ja MOVE-liikuntaneuvonnan -hanke. Koulukiusaamisen ehkäisyyn liittyvän hankkeen tavoitteena on kehittää ja jalkauttaa kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisyn ja niihin puuttumisen toimintatapoja ja -malleja, vahvistaa yhteistyötä sekä edistää toimenpiteiden vaikuttavuutta perusopetuksessa. Hanke toteutetaan yhteistyössä Someron kaupungin kanssa. Hankekausi kestää 31.7.2027 asti ja rahoitusta sille on myönnetty 101 175 €. Liikkuva koulu ja MOVE-liikuntaneuvonnan hanke toteutetaan yhdessä liikuntapalvelujen kanssa. Avustuksen päätavoitteena on tukea liikunnallisen toimintakulttuurin vahvistumista ja vakiintumista peruskouluissa sekä Move!- prosessin ja perusopetusikäisten lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan kehittämistä. Hankkeelle myönnettiin rahoitusta 38 000 euroa lukuvuodelle 2025-2026 ja jatkorahoitusta 29 000 euroa lukuvuodelle 2026-2027.

Perusopetuksen uimataidon opetuksen kehittämiseen on saatu rahoitusta 21 600 euroa vuosille 2026-2027. Lisäksi S2-opetuksen kehittämiseen on myönnetty valtionavustusta 12 600 euroa. Hanke kestää vuoden 2027 loppuun.

Henkilöstö:

Henkilöstömäärä on pystytty palveluverkon muuttuessa sopeuttamaan eläköitymisten ja määräaikaisten virkasuhteiden kautta.

Oppilasmäärän väheneminen, tuntikehyksen ja opetusryhmien määrän muutokset vaikuttavat myös opettajien määrään ja työtunteihin. Joillakin opettajilla voi olla haastetta saada opetusvelvollisuus täyteen ja toisaalta pitää opettaa useammalla koululla. Näillä voi olla jatkossa oma vaikutuksensa henkilöstön pysyvyyteen ja uusien henkilöiden rekrytointiin. Oppilaiden tuen tarve vaikuttaa erityisesti koulunkäynninohjaajien määrään ja resurssitarve vaihtelee vuosittain merkittävästi.

Henkilöstön poissaoloilla on merkittävä vaikutus sijaistarpeeseen ja riittävän henkilöstön varmistaminen voi olla ajoittain ongelmallista.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään. Esim. lukuvuonna 2026-2027 on hankerahoituksella kaksi kokoaikaista työntekijää ja lisäksi useamman työntekijän työpanoksesta osa kohdentuu hanketointaan.

Henkilöstön osaamista on tuettu mm. kehittämishankkeisiin liittyvillä koulutuksilla. Lisäksi vuosina 2022-2026 olemme hankkineet henkilökunnalle ns. nepsy-valmentajakoulutusta sekä MAPA-koulutusta.

Toistaiseksi avoinna olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on erityisopettajien tehtäviin. Määräaikaisten tehtävien täyttäminen on ajoittain ollut haasteellista. Opettajista muodollinen kelpoisuus on 97 %:lla ja koulunkäynninohjaajista 100 %:lla. Henkilöstöstä määräaikaisessa virka- ja työsuhteessa on noin 20 %. Määräaikaisuudet perustuvat lähinnä sijaisuuksiin ja tehtävien hoidon järjestelyihin.

Opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit siirtyivät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle.

Seuraavassa henkilöstötaulukossa kuljetussuunnittelija on kirjattu vuosina 2024-2025 palvelusihteereihin ja tvtkoordinaattori luokanopettajiin. Vuoden 2026 talousarviossa palvelusihteerien kohdalla on 0,6 htv:n lisäys (talousasioiden palvelusihteeri).

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2025	TA2026	TA2027
Sivistysjohtaja	1	1	1
Palvelusihteeri	4,9	4,5	4,5
Kuljetussuunnittelija		1	1
Tvt-koordinaattori		1	1
Rehtori	4	4	4
Luokanopettaja	50	49	48
Lehtori	30	30	30
Erityisluokanopettaja	18	18	18
Erityisopettaja	8	8	8
Pt. tuntiopettaja	21	21	21
Koulunkäynninohjaaja	51	50	47
Apip-toiminnan ohjaaja	3	3	3
Yhteensä	190,9	190,5	186,5

Muut olennaiset perustelutiedot:

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Loimaan kaupungin perusopetuksessa on kahdeksan koulua. Kouluverkon muutoksen jälkeen (v. 2021) tilojen käyttö on tehostunut. Koulujen tämänhetkinen vapaa kapasiteetti mahdollistaa tarvittaessa oppilasmäärän lisääntymisen.

Asemanseudun, Kauhanojan ja Niinijoen koulujen tiloissa järjestetään myös varhaiskasvatusta.

Hirvikoskella varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrä lisääntyi 1.8.2024 alkaen. Tämä on edellyttänyt koko Hirvimetsän päiväkodin ottamista varhaiskasvatuksen käyttöön, minkä takia aamu- ja iltapäivätoiminta on siirretty HYK:n tiloihin. Keskuskoulun aamu- ja iltapäivätoiminnalle on puolestaan vuokrattu tilat koulun vastapäätä olevasta kiinteistöstä (Asunto Oy Kalevalankadun Pirtti), koska toiminnan asianmukainen järjestäminen koulun tiloissa ei onnistu apip-toiminnassa olevan lapsimäärän takia.

Koulukiinteistöissä on ajoittain esiintynyt sisäilmaongelmia (mm. Hirvikosken yhtenäiskoulu ja Kirkonkylän koulu). Yhtenäiskoululla ja Kirkonkylän kouluilla tehtiin vuonna 2019 sisäilmakorjauksia. Kouluilla on vuosina 2021-2025 toteutettu sisäilmaseurantaa (ns. Luokkahenki). Syksystä 2025 alkaen sisäilmaseuranta lopetettiin toistaiseksi ja tilalle otettiin samalta palvelun tuottajalta koulukiusaamisen seurantapalvelu.

Kouluverkko selvityksen mukaan koulukäytössä säilyviin kiinteistöihin on perusteltua tehdä suunnitelmat kunnossapitotoimista ja korjaustarpeista, jotta kiinteistöt olisivat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset. Keskusta-alueen koulu- ja liikuntatiloja koskevia hankesuunnitelmia on valmisteltu vuonna 2026.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Opetuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat kuljetusten hankinta. (sopimuskaudella 2021-2026 noin 1 400 000 euroa/vuosi). Kuljetukset on kilpailutettu lukuvuosille 2026-2029 (+ kaksi optiovuotta). Kuljetusten hintatason nousi merkittävästi uudessa kilpailutuksessa.

Palvelujen ostoihin kirjataan myös lukiokoulutuksesta aiheutuvat kustannukset eli todellisten kustannusten ja valtionosuuden välinen erotus (noin 400 000 - 450 000 euroa/vuosi).

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

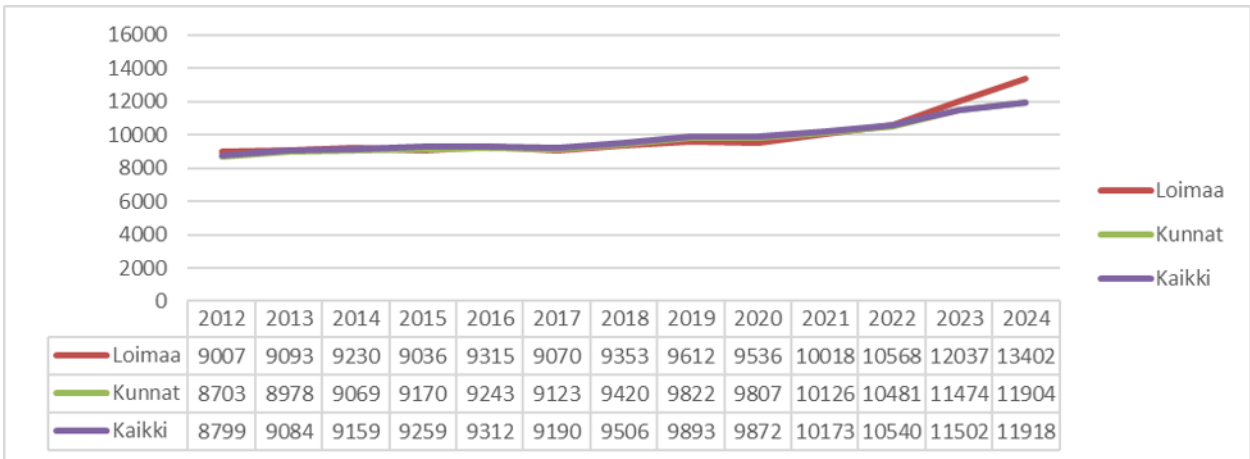
Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot:

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

PERUSTIEDOT		TP 2025	TA 2026	TA 2027
Oppilaat kouluittain (TA 2027 keskiarvo syksy 2026 ja arvio syksy 2027)	Asemanseudun koulu	55,5	55	52
	Kauhanojan koulu	42	39	42
	Keskuskoulu	360	343	333
	Kirkonkylän koulu	98	103	102
	Metsämaan koulu	46,5	44	38
	Niinijoen koulu	32	30	29
	Puistokadun koulu	298	306	297
	Hirvikosken yhtenäiskoulu	414	396	343
Oppilaat perusopetuksessa	Oppilaat yht.	1346	1316	1236
	Yleisopetus	1248	1216	1136
	Luokkamuotoinen erityisopetus	98	100	100
	Osa-aikaiseen erityisop. osallistuneet	365	320 - 330	300-310
	Tehostetun tuen oppilaat	193	-	-
Vieraskuntalaisia	Perusopetus	3,1 %	3,2 %	3,2 %
	Erytisopetus	15,5 %	15,0 %	15,0 %

Perusopetuksen käyttökustannukset 2012 - 2024 (OPH:n raportit):

Perusopetuksen käyttökustannusten kehitykseen vaikuttavat monet tekijät. Loimaalla haastetta tuovat mm. useat (pienehköt) yksiköt, laaja erityisopetus, laaja tuntikehys sekä kuljetusoppilaiden merkittävä osuus. Koulukohtaiset erot yleisopetuksen opetuskustannuksissa ovat Loimaalla huomattavat. Erot ovat monen tekijän summa, mutta ainakin oppilasmäärä sekä erityisesti kiinteistöhuolto- ja kuljetuskustannukset ovat tässä mielessä merkittäviä tekijöitä. (taulukon kustannukset sisältävät sairaala- ja vammaisopetuksen).

Vertailutietoja (v. 2024) muutamista (samankokoisista) kunnista (OPH:n raportit):

Kunta	Oppilaat	Opetustunti/ opp	Opetus €/tunti	Kuljetusoppilaat	Kuljetus €/opp	Ruokailu €/opp/pv	Yhteensä €/opp
Forssa	1 202	82	86	218,5	386	4,40	13 033

Kauhajoki	1 264,5	86	70	468	2 088	3,16	10 884
Lieto	2 533,5	65	79	527,5	1 241	3,44	9 309
Loimaa	1 316	84	82	522	2 273	3,34	13 402
Naantali	1 893	71	82	351,5	2 233	4,27	11 891
Uusikaupunki	1 329,5	74	88	390,5	1 382	6,35	12 441
Kunnat yhteensä	512 241	75	79	100 465	2 352	3,42	11 904

Edellä olevan taulukon perusteella erityisesti opetuksen määrä (tuntikehys) ja kuljetuskustannukset ovat merkittävimmät tekijät, jotka nostavat oppilaskohtaisia kustannuksia Loimaalla. Viime vuosina Loimaan ero keskimääräisiin oppilaskohtaisiin kustannuksiin on pienentynyt, mikä perustuu lähinnä tuntikehysten vähentämiseen. Pinta-alalta laajassa kunnassa koulukuljetusten kustannukset ovat joka tapauksessa jatkossakin merkittävät. Tämän takia kustannuksissa on ongelmallista päästä valtakunnalliselle tasolle, mutta vuosina 2017 - 2021 Loimaan kaupungissa oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet alle valtakunnan keskiarvon, mutta vuodesta 2022 alkaen yli keskiarvon.

Palveluun ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta:

Strategiset riskit

1. Lainsäädännön muutosten vaikutukset palvelujen järjestämiseen (mm. opetussuunnitelmien muutokset, oppivelvollisuuden laajentaminen yms.). Muutokset edellyttävät ennakointia ja varautumista (toimintaympäristön aktiivinen seuranta), edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta toimintamallien muuttamiseen.
2. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. valtionosuuksien väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.
2. Hankerahoituksen väheneminen. Opetuspuolella on viime vuosina saatu merkittävästi taloudellista resurssia erilaisiin hankkeisiin, joilla on voitu kehittää palveluja. Jatkossakin olennaista on aktiivinen hanketoiminnan seuranta ja panostaminen hankerahoituksen hakemiseen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.
2. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.
3. Pätevän henkilöstön rekrytointi (esim. erityisopettajat). Henkilöstön rekrytointihaasteeseen voidaan varautua mm. luomalla positiivista työnantajakuvaa, huolehtimalla asiallisista työskentelyolosuhteista ja kilpailukykyisestä palkasta sekä mahdollistamalla henkilöstön kouluttautumista.

Arviointikohde	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Perusopetus	Oppilaita/opettaja perusopetuksessa	10,5	10,4	9,8
	Oppilaita/opettaja laaja-alainen erityisopetus	168	165	155
	Perusopetuksen käyttökustannukset (yleis- ja erityisopetus) € / opp	11 500	11 500	
	Perusopetuksen laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	3,2	3,3-3,5	3,3-3,5
	Oppilasmäärä/opetusryhmä			
	1-2 lk	15,7	16-17	16-17
Iltapäivätoiminta	3-6 lk	17,7	18-19	18-19
	7-9 lk	15,8	16-17	16-17
	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 1-2-luokat	143	140	130
	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 3-9-luokat	13	20	10
	Ohjaustuntien määrä/vko	425	410	400

Talousvaikutukset ja talouden tasapainottaminen:

Vuosi 2027:

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteen uudistamista. Henkilöstövähennyksiin, tuntikehyksen pienenemiseen yms. liittyvät henkilöstökulujen vähennykset noin -300 000 €.
- Palkankorotusten vaikutus (3 %), +340 000 €.
- Palvelujen ostojen sekä aine- ja tarvikemenojen 1 %:n korotus (noin + 28 000 €). Lisäksi kuljetuskustannukset nousevat merkittävästi uuden sopimuskauden alkaessa (kustannuksia lisätty noin 250 000 €). Aine- ja tarvikemenojen vähennykset noin -15 000 euroa.

Vapaa-aikapalvelut**Toimiala:** Sivistys**Toimielin:** Sivistyslautakunta**Palveluala:** Vapaa-aikapalvelut**Vastuuhenkilö:** Sivistysjohtaja

				Muutos% 2027/ 2026
Ulkoinen	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	808 541	700 400	764 400	9,14 %
Toimintakulut	-3 348 470	-3 438 836	-3 452 460	0,40 %
Toimintakate	-2 539 929	-2 738 436	-2 688 060	-1,84 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %

				Muutos% 2027/ 2026
Sisäiset	TP2025	TA2026	TA2027	
Toimintatuotot	50 911	0	0	0,00 %
Toimintakulut	-2 567 703	-2 677 700	0	-100,00 %
Toimintakate	-2 516 792	-2 677 700	0	-100,00 %

Laskennalliset erät	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Vyörytykset	-201 405	-239 278	0
Vyörytystulot	0	86 206	0
Vyörytysmenot	-201 405	-325 484	0

Toiminnan kuvaus

Lähtökohtana vapaa-aikapalveluiden toiminnassa on lisätä sellaisia toimintatapoja ja palveluita, jotka edistävät kuntalaisten kuulumista yhteisöihin. Palveluilla on varmistettava mahdollisuudet osallistua aktiivisesti vapaa-ajalla myös niille kuntalaisille, jotka eivät ole kansalaisjärjestöjen toiminnan piirissä. Vapaa-aikapalvelut ovat osaltaan kehittämässä kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöään koskeviin asioihin.

Vapaa-aikapalvelut tuottavat ja edistävät palveluja, jotka ovat enimmäkseen ennaltaehkäiseviä. Vapaa-aikapalvelut toimivat edistäjinä ja sellaisten palveluiden tuottajina, joita kansalaisjärjestöt eivät voi tuottaa. Yhdistysten, järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan myöntämällä avustuksia ja osoittamalla tiloja niiden toimintojen järjestämiseen.

Kirjastopalvelut toimivat pääkirjastossa sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän lähikirjastoissa. Alastaron kirjasto toimii myös omatoimikirjastona. Hirvikosken omatoimikirjasto otetaan käyttöön loppuvuodesta 2026.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on kirjastolain mukaan tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Tehtäviensä toteuttamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Toimintaa kehitetään yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti. Kirjastot ovat lukemisen, kohtaamisten ja tapahtumien paikkoja. Tapahtumia ja näyttelyitä järjestetään myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Lukutaito on perusta oppimiselle, hyvinvoinnille ja tasa-arvolle ja kirjastojen rooli lukutaidon kehittämisessä on merkittävä. Lukutaitotyötä tehdään yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kanssa. Kirjasto osallistuu omalta osaltaan kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen.

Kirjastopalveluiden tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Saavutettavuutta edistetään mm. kotipalvelulla, jota tarjotaan kaikissa kirjastoissa asiakkaille, jotka eivät korkean iän, sairauden, liikuntaesteiden tai muun

syyn vuoksi voi itse asioida kirjastossa. Kotipalvelun piirissä on vuosittain noin 5–10 asiakasta. Lisäksi saavutettavuutta edistetään yhteistyöllä Saavutettavuuskirjasto Celian kanssa sekä tarjoamalla maksutonta digitukea käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä taiteen harjoittamiselle sekä kotiseututyön ja perinteen harrastamiselle.

Kulttuuripalvelut tuottavat kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttavat muita tehtäviä kuten järjestävät julkisia tilaisuuksia, ylläpitävät perinteen tallentamista ja vastaavat osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Avustuskohhteita ovat mm. Loimaan seudun teatteriyhdistys, kulttuuriyhdistykset ja kylät.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitilaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, elokuvatoiminta, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen sekä näyttelytoiminta. Kulttuuripalvelut vastaavat Loimaan Taidetalon, Alpo Jaakolan patsaspuiston, kuivurigallerian ja Vesikosken myllyn toiminnasta sekä Heimolinnan juhlatilan vuokrauksesta.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitilaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen sekä näyttelytoiminta. Kulttuuripalvelut ylläpitävät kolmea museokohdetta: Loimaan taidemuseo, joka on avoinna ympärivuotisesti, Alpo Jaakolan patsaspuisto ja sen yhteydessä oleva kuivurigalleria kesäkautena sekä Vesikosken mylly. Kulttuuripalvelut vastaa Heimolinnan juhlatilan vuokrauksesta. Heimolinnassa on vuosittain noin 150 - 160 käyttökertaa.

Hoivamusikkotoiminta on osa kaupungin vakiintunutta toimintaa ja toteutetaan Varhan ja yksityisten palveluntuottajien tiloissa.

Liikuntapalveluiden perustehtävänä on tuottaa ja kehittää eri palvelualueiden ja sidosryhmien kanssa laadukkaita ja monipuolisia liikkumis-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluita.

Kuntien liikuntatoiminnan perustehtävää linjaa liikuntalaissa asetettu ohjeistus. Liikuntalain tarkoituksena on mm. edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle kehittämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät sekä kehittämällä paikallista ja kuntien välistä sekä alueellista yhteistyötä.

Loimaan kaupungin liikuntasuunnitelma vuosille 2025-2030 ohjaa tulevien vuosien liikuntapalveluiden ja liikuntapaikkojen kehittämistä. Painopisteinä ovat erityisliikunta ja ikäihmiset, lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden liikunta, ja lisäksi liikuntaneuvonta. Loimaan kaupunki on mukana Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa, jonka päämääränä on edistää vielä kotona tai palvelutaloissa itsenäisesti pärjäävien toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (+75) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Tavoitteena on motivointi elinikäiseen liikuntaan, terveellisempään elämään ja oman kiinnostuksen mukaisen liikuntapolun löytäminen matkan kynnyksen ryhmien, lajikokeilujen yms. kautta. Seniorikortti 65+ ikäryhmälle tukee kohderyhmän omatoimista liikkumista ja vireyttä, samalla kortilla pääsee sekä liikunnan että kulttuurin pariin.

Liikuntapalveluiden palveluvalikoimassa on sekä henkilökohtainen että ryhmämuotoinen liikuntaneuvonta kaikenikäisille sekä Loimaan kaupungin henkilökunnalle. Liikuntaneuvonnan tavoitteena on tukea terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia, lisätä arkiaktiivisuutta ja tukea näin kaikenikäisten toimintakykyä ja liikunnallista elintapaa. Liikuntaneuvonnassa asiakasohjausta ja yhteistyötä tehdään tiiviisti hyvinvointialueen kanssa.

Liikkuva koulu ja MOVE! -liikuntaneuvonta hankkeen kautta tuetaan erityisesti peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria sekä heidän lähipiiriään liikunnan lisäämisessä ja terveiden elämäntapojen edistämisessä. Hanketyöntekijänä toimiva liikunnanohjaaja tekee työtä koulu PT:nä ja jalkautuu koulujen arkeen lasten ja nuorten tavoittamiseksi. Yhteistyötä hankkeessa tehdään tiiviisti koulun, kodin ja kouluterveydenhuollon kanssa. Hanke päättyy 31.7.2027,

minkä johdosta toiminnan tulevaisuutta tulee tarkastella kevään 2027 aikana. Loimaalaisten nuorten move-tulokset ovat maan keskitasoa heikkommat, mikä puoltaa tehostettujen toimien jatkumista myös tulevina vuosina.

Virkistysuimala Vesihovi on koko perheen ja kaikenikäisten liikkujien seutukunnallinen ohjatun liikunnan ja omaehtoisen virkistuksen keidas. Vesihovin aukioloaikojen laajentamista kokeillaan talvikaudella 2026-2027, ja kokeilun jatkoa arvioidaan keväällä 2027. Aukioloaikojen laajennus koskee sunnuntaita. Tämä mahdollistaa laajemmin kaikenikäisten omatoimisen liikkumisen sekä uimahallin että kunto- ja voimailusalien puolella. Lisäksi yleisöaukioloaikojen ulkopuolella uimahalli on vesiliikuntaseurojen käytössä.

Loimaa ja muut Saviseudun kunnat ovat mukana LiikU:n organisoimissa eri vuodenaikoihin keskittyvissä liikuntakampanjoissa (talviliikkuja, haastepyöräily syksyn kampanja), joissa osanotto kirjataan pääasiassa mobiilisovelluksiin. Tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan ympäri vuoden.

Neljän kunnan yhteisen Harjureitin kehitystyötä jatketaan ja markkinointia kehitetään. Harjureitin viestintään panostetaan kuntalaisten luontoliikuntamahdollisuuksien tutuksi tuomiseksi. Suunnitteluvaiheessa olevien talvipyöräily- ja kävelyreittien toteutuksen eteenpäin vieminen monipuolistaa eri käyttäjäryhmien ympärivuotista ulkoilukäyttöä.

Liikuntapaikkainvestointeja tarkastellaan ja edistetään liikuntasuunnitelmassa vuosille 2025-2030 laaditun ehdotuksen mukaisesti.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tuottaa nuorisolain edellyttämiä palveluita nuorille (alle 29-vuotiaille). Nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorisotoiminnalle, järjestävät itse toimintaa, tukevat nuorten kasvua, kehitystä ja kansalaisvalmiuksia tiiviissä yhteistyössä koulujen, viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä yksityisten henkilöiden, erityisesti nuorten ja heidän perheiden kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia, että nuorilla on mahdollisuus käyttää heille suunnattuja palveluja ja että heillä on mahdollisuuksia ja valmiuksia vaikuttaa elinolosuhteisiinsa. Tätä tarkoitusta varten kehitetään edelleen nuorten osallisuutta edistäviä palveluja.

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotiloilla ja netissä noin 10-18-vuotiaille tarkoitettua avointa toimintaa. Avoimen toiminnan lisäksi järjestetään tapahtumia, retkiä, kerhoja ja leirejä. Loimaan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti tuotetaan peruskoululaisille ennalta ehkäiseviä palveluja.

Nuorisopalvelujen ja koulun yhteistyötä tiivistetään suunnitelmallisella koulunuorisotyöllä. Koulunuorisotyö tuo kouluun yhteisöllisyyttä edistäviä menetelmiä ja lisää osaltaan kouluviihtyvyyttä. Nuorisotyöntekijät tulevat tutuksi oppilaille koulunuorisotyön avulla.

Nuorten osallisuuden ja nuorten asioiden edistäjänä Loimaalla toimii nuorisovaltuusto.

Loimaan kaupungissa toimii lasten ja nuorten monialainen työryhmä. Työryhmä toimii nuorisolain edellyttämänä nuorten ohjaus- ja palveluverkostona.

Seutukunnallinen nuorisotoiminta (SENU) jatkaa toimintaansa neljän kunnan etsivän nuorisotyön yhteistyönä ja Loimaa toimii näiden kuntien etsivän nuorisotyön koordinaattorina.

Työväenopisto tuottaa loimaalaisille heidän tarpeistaan lähtevää opetusta ja oppimistavoitteista harrastustoimintaa, joka tukee kuntalaisten aktiivisuutta, kehittää osaamista ja sivistystä sekä edistää henkistä ja ruumiillista hyvinvointia. Syksystä 2026 alkaen työväenopisto tarjoaa myös opintopistekursseja, joiden suoritukset on mahdollista viedä valtakunnalliseen Koski-tietokantaan. Paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisimman laajan seutukunnallisen, alueellisen ja paikallisen kurssitarjonnan saavuttamiseksi. Loimaan työväenopisto täyttää 80 vuotta vuonna 2027.

Työväenopiston toiminta käsittää perinteisen vapaan sivistystyön lisäksi mm. lapsille ja nuorille annettavaa taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan. Sitä tarjotaan kuvataiteissa sekä teatteritaiteessa. Tilauskoulutusta ja

muuta maksupalvelukoulusta työväenopisto järjestää tarpeen mukaan. Toistaiseksi sen määrä ja tarve paikkakunnalla on ollut vähäinen.

Musiikkiopisto järjestää laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Taiteenaloja ovat musiikki ja tanssi. Osana opetusta ovat myös musiikkiin ja tanssiin liittyvät tilaisuudet ja tapahtumat, joita musiikkiopisto järjestää. Elinikäisen taidesuhteen, taiteellisen ilmaisun ja taitojen kehittymisen ohella taiteen perusopetus tukee ihmisen tunne-elämän kehittymistä sekä kasvua ja osallisuutta. Kaikki kuntalaiset voivat saada merkityksellistä sisältöä vapaa-ajalleen elämänlaatua parantamaan.

Sopimus Loimaan Seudun musiikkiopiston ylläpitämisestä päivitettiin vuoden 2022 alkupuolella. Yhteistyökuntina ovat Auran, Kosken Tl, Oripään, Punkalaitumen, Pöytyän ja Ypäjän kunnat.

Musiikkiopistossa on mahdollista opiskella monipuolisesti eri instrumenttien soittoa sekä laulua. Instrumenttioletuksen lisäksi opintokokonaisuuteen kuuluvat musiikin hahmotusaineiden opiskelu sekä yhteismusisointi erilaisissa yhtyeissä tai kuoroissa. Musiikkileikkikoulu on alle kouluikäisille tarkoitettua musiikillista valmennusta sekä lapsen kasvua tukevaa toimintaa.

Tanssilinjalla opettavina aineina ovat baletti, nykytanssi ja lastentanssi.

Musiikkiopistossa toimii avoin linja, jonka tarkoituksena on tarjota kaikille halukkaille, iästä ja aikaisemmista musiikkiopinnoista riippumatta, mahdollisuus musiikinopiskeluun.

Strategiset tavoitteet:

Tavoitteet	
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	
Tavoite: Vahvistetaan taiteen perusopetuksen yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Tuemme yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua lapsille ja nuorille.	
Toimenpiteet	Taiteen perusopetukseen osallistuu 350 - 400 opiskelijaa vuosittain. Opetussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti, toimintaa arvioidaan säännöllisesti ja kehitetään palautteen pohjalta.
Tavoite: Opistojen tarjonta ottaa huomioon kaikki ikä- ja väestöryhmät. Palveluja järjestetään hajautetusti, lähellä kuntalaisia.	
Toimenpiteet	Opistoissa toteutuu monipuolinen ja kuntalaisten tarpeiden mukaan hyvin kohdentuva kurssitarjonta. Opistoissa on vähintään 10 alle kouluikäisille tarjottavaa kurssia, vähintään 10 ikäihmisille suunnattua kurssia sekä vähintään 20 Loimaan keskustan ulkopuolella järjestettävää kurssia.
Tavoite: Liikuntaneuvonta osana palveluvalikoimaa kaikenikäisille kuntalaisille henkilökohtaisena tai ryhmämuotoisena palveluna fyysisen toimintakyvyn varmistamiseksi. Liikkuva koulu ja MOVE! -liikuntahankkeessa kehitetään lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa ja liikuntaneuvontaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Liikuntakokeilut mahdollisia matalalla kynnyksellä kaikille kuntalaisille.	
Toimenpiteet	Liikuntaneuvonnan palvelu on tarjolla kaikille ikäryhmille, palvelussa uusia asiakkaita 30-50 vuosittain. Lasten, nuorten ja perheiden liikuntatarjonnan vahvistaminen sekä liikuntaneuvonta. Liikuntapalvelut mukana Harrastamisen Suomen mallissa. Liikuntavälineitä ja seniorikortteja lainattavissa kirjastoissa.
Tavoite: Voimaa vanhuuteen -ohjelman avulla edistetään ikääntyvien liikunta- ja toimintakykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä arjessa. Terveysliikuntaa ja kuntouttavaa liikuntaa tarjolla eripuolilla Loimaata, lisäksi hyödynnetään teknologiaa ja etäjumppaa. Liikuntapahtumien avulla edistämme yhteisöllisyyttä ja varmistamme osallisuuden kyselyjen ja liikuntaraadin avulla.	
Toimenpiteet	Erityisliikunnan ryhmissä sekä seniorikortin käyttäjämäärässä ja käyntikerroissa tavoitellaan jatkuvaa kasvua. Uusien vertaisohjaajien kouluttaminen. Tavoitteena vuosittain 5 uutta vertaisohjaajaa tai ulkoiluystävää. Luodaan digitalisaatiota hyödyntäen palveluja, jotka aktivoivat kuntalaisia oman hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen. Etäjummat ja ohjattu liikunta kyläkeskuksissa. Liikuntaraati ja hyvinvointitapahtuma järjestetään vuorovuosin.
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	
Tavoite: Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset ja terveelliset tilat. Suunnitelmallinen sisäilman seuranta.	
Toimenpiteet	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset.
2 Hyvinvointi ja osallisuus - 2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	

Tavoite: Nuorisopalvelut ottavat toiminnassaan huomioon kaikki nuoret ja jokainen on tervetullut toiminnan piiriin. Erityishuomiota kiinnitetään syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin ja niihin, joiden viiteryhmää kohtaan kohdistuu stigmaa. Nuorisotyössä panostetaan lasten ja nuorten kohtaamiseen ja osallistamiseen.

Toimenpiteet Nuoret löytävät omia ryhmiään ja saavat uusia kavereita. Yksinäisyyden tunne vähenee ja aktiivisuus lisääntyy. Toimintaan tulee mukaan nuoria, jotka eivät aiemmin ole osallistuneet. Nuori koee olevansa arvokas, vahvistetaan luottamuksellisten suhteiden syntymistä. Nuoret ovat mukana kehittämässä ja toteuttamassa toimintaa. Nuorisotalotoiminta kehitetään entistä yhteisöllisempään suuntaan ja nuori voi tuntea kuuluvansa nuorisotaloyhteisönsä.

Tavoite: Kirjasto on kaikille avoin ja maksuton tila, jossa erilaiset ihmiset voivat kohdata toisiaan. Kirjasto tukee asiakkaitaan toimimaan aktiivisina kuntalaisina ja järjestää tapahtumia kaikille ikäryhmille. Kirjasto tarjoaa tiloja yhdistysten ja ryhmien kokoontumiseen sekä opiskeluun ja etätööhön.

Kirjasto tarjoaa päiväkodeille ja kouluille ohjattuja kirjastokäyntejä.

Toimenpiteet Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Tapahtumien lukumäärä/vuosi (50–55) ja osallistujamäärä (500–550). Kirjasto tarjoaa kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia palveluja varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset palvelut perusopetukselle 50–60 kpl, osallistujia 800–900. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset palvelut varhaiskasvatukselle 30–40 kpl, osallistujia 400 - 500. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen ja seuranta.

Tavoite: Ylläpidetään ja kehitetään vakiintuneita kulttuuriperinteitä ja luodaan uusia kohtaamisen paikkoja ja -muotoja. Tehostetaan yhteistyötä paikallisten yhdistysten, päiväkotien ja koulujen kanssa.

Toimenpiteet Perinteisten tapahtumien järjestäminen ja kehittäminen sekä uusien tapahtumien/palvelujen toteuttaminen (monipuolisuus, tarvelähtöisyys, hyvä kohdentuminen). Edistetään kulttuurikaveri-toimintaa esim. yhteistyössä liikuntatoimen ja/tai SPR:n (ystävätoiminta) kanssa. Kulttuurisuunnitelman toteuttaminen ja seuranta.

Toimintaympäristön muutokset:

Erilaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen. Koronapandemiasta palautuminen-> asiakkaiden saaminen palvelujen piiriin, korona-ajan toimivien käytäntöjen hyödyntäminen (digitaaliset palvelut).

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja hyvä kohdentuminen-> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Loimaan strategian toteuttaminen (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2027 vapaa-aikapalvelujen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä kestävien ja uudistuvien palveluiden seutukaupunki Loimaa ja Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihankkeisiin.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset:

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia tuottamalla riittävät olosuhteet virkistys- ja harrastustoiminnalle sekä järjestämällä monipuolista ja virikkeellistä toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Tutkimusten (ks. esim. Laitinen, M. 2013, Manninen, J. 2016 ja 2018) mukaan kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja kansalaisopistopalvelut ovat yhteiskunnallisia investointeja, joihin kuntien kannalta liittyy selkeä sosiaalinen tuottavuus. Näihin palveluihin kohdennetut resurssit tuottavat kuntataloudelle euroissa mitattuna moninkertaiset

hyödyt mm. ennalta ehkäisemällä kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä sairastumista sekä vähentämällä syrjäytymistä. Aikuisiällä tapahtuvan opiskelun on todettu myös kasvattavan kuntalaisten osaamispääomaa ja aktiivista kuntalaisuutta edistävää sosiaalista pääomaa.

Asukkaiden osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuudet:

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- **Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet**
- **Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunnitteluun**

Vapaa-aikapalveluissa toteutetaan säännöllisesti erilaisia asiakastyytyväisyyskyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Seurojen ja yhdistysten kanssa käytävä vuoropuhelu on säännöllistä. Seurafoorumeja ja yhdistysiltoja järjestetään vuosittain.

Nuorisovaltuusto on loimaalaisten nuorten vaikuttajaelin, joka pyrkii edistämään loimaalaisille nuorille tärkeitä asioita, parantamaan loimaalaisten nuorten viihtyvyyttä, osallistumaan kunnallisten luottamuselinten toimintaan ja samalla oppimaan kunnallista päätöksentekoa ja demokratiaa.

Nuorisotalojen talotoimikunnat vaikuttavat nuorisotalojen sisällön kehittämiseen sekä päättävät osaltaan nuorisotalaan suunnattujen toimintabudjettien käytöstä. Talotoimikunnat tukevat nuorten osallisuutta ja mahdollistavat nuorten kuulemisen heidän lähiyhteisössään.

Erityisesti päätöksissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi ennakkoarviointia.

Lisäksi ennen päätöksentekoa voidaan pyytää erillisiä lausuntoja (esim. nuorisovaltuusto, seuratyhdistykset jne.).

Yritys- ja elinkeinovaikutukset:

Toimivat vapaa-aikapalvelut ovat vetovoimatekijä potentiaalisille muuttajille.

Kulttuuripalvelut edistävät etenkin paikallisten ammattitaiteilijoiden toimintaedellytyksiä tarjoamalla näyttely- ja esiintymismahdollisuuksia. Museokohteet houkuttelevat vierailijoita laajalta alueelta, ja matkailijat tukevat paikallista yritystoimintaa käyttämällä näiden palveluja.

Liikuntapalveluiden osalta hyvin hoidetut ja houkuttelevat liikkumisympäristöt ja -tilat mahdollistavat alan yrittäjyyttä sekä yhdistysten jäsenistölleen tarjoamaa toimintaa.

Kestävä kasvu, ympäristö- ja ilmastovaikutukset

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laadinta yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Pyritään siihen, että kuntalainen voisi helpommin valita kävelyn tai pyöräilyn autoilun sijaan.

LiikU:n ympäri vuoden käynnissä olevat liikuntahaastekampanjat kannustavat kuntalaisia lisäämään liikettä, ja valitsemaan arkiliikkumiseen fyysisen suorituksen kulkuneuvojen sijaan.

Loimaan musiikki- ja tanssiopisto sekä Loimaan työväenopisto vahvistavat kestävä kasvua ja ympäristövastuuta tarjoamalla taiteen perusopetusta musiikissa, tanssissa, teatterissa ja kuvataiteessa. Opetuksessa ja tapahtumatoiminnassa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet muun muassa materiaalien kierrätyksen, uudelleenkäytön ja vastuullisten toimintatapojen kautta. Taiteen keinoin lisätään lasten ja nuorten ymmärrystä ympäristökysymyksistä, yhteisöllisyydestä ja kestävä tulevaisuuden rakentamisesta.

Loimaan työväenopisto edistää kestävä kasvua tarjoamalla kursseja, jotka lisäävät ympäristötietoisuutta, tukevat kiertotaloutta ja kannustavat vastuullisiin kulutusvalintoihin. Opiston toiminta vahvistaa asukkaiden osaamista sekä antaa käytännön keinoja vähentää arjen ympäristö- ja ilmastovaikutuksia.

Alpo Jaakolan patsaspuiston parkkipaikan laajennuksen yhteydessä olemassa oleva niittyalue muokataan luonnonkukkaniityksi. Pölyttäjät ovat elintärkeitä luonnon monimuotoisuuden ja ihmisten ruuantuotannon kannalta. Vuonna 2017 YK julisti toukokuun 20. päivän Maailman mehiläisten päiväksi. Alpo Jaakolan patsaspuiston avajaiset on järjestetty vuodesta 2025 alkaen 20.5 muistutuksena pölyttäjien merkityksestä ja kunnianosoituksena Alpo Jaakolan työlle luonnonsuojelun hyväksi. Alpo Jaakolan patsaspuisto hakee Welcome Cyclist -tunnusta osana pyöräilyn ja kestävän matkailun edistämistä.

Kirjastopalvelut edistävät ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kasvua tarjoamalla kaikille avoimia palveluja, tukemalla lukutaitoa ja elinikäistä oppimista sekä tarjoamalla mahdollisuuden aineistojen lainaamiseen ja yhteiseen käyttöön. Sähköisten palvelujen kehittäminen parantaa palveluiden saavutettavuutta.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot:

Hankerahoituksen hakeminen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin. Tarvittaessa voimme tehdä hankeyhteistyötä myös muiden kuntien kanssa.

Nuorisopalveluilla on vuonna 2027 mm. etsivän nuorisotyön hanke (41 250 €) ja European Solidarity Corps -hanke, joka mahdollistaa kansainvälisen vapaaehtoistoiminnan Loimaalla.

Musiikkiopistolle on myönnetty Erasmus+-akkreditointi vuosille 2022-2027. Musiikkiopistolle on myönnetty 7 340 euroa luvuvuodelle 2026-2027 henkilöstövaihtoihin.

Liikuntapalveluissa on käynnissä yhdessä perusopetuksen kanssa vuosina 2025-2027 liikkuva koulu ja Move-liikuntaneuvonnan hanke, johon on saatu valtionavustusta ensimmäisenä vuonna 38 000 euroa ja jatkorahoitusta 29 000 euroa. Hankkeen kautta tuetaan erityisesti peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria sekä heidän lähipiiriään liikunnan lisäämisessä ja terveiden elämäntapojen edistämässä. Lisää liikettä läheltä -hanke toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja liikuntapalveluiden kanssa. Liikuntapalveluiden osalta kohderyhmänä ovat erityisryhmät ja tavoitteena kehittää lähiliikuntamahdollisuuksia ja luonnossa liikkumista. Valtionavustusta hankkeelle on myönnetty 27 000 euroa vuodelle. Hankkeelle on tarkoitus hakea jatkorahoitusta vuodelle 2027.

Kirjastopalveluja kehitetään vastaamaan asiakkaiden tarpeita sekä toimintaympäristön muutoksia. Palveluiden saavutettavuutta edistetään ylläpitämällä ja laajentamalla omatoimikirjastopalvelua, tarjoamalla digitukea sekä kehittämällä sähköisiä palveluja. Kirjastopalveluselvityksessä esitettyjä toimenpiteitä toteutetaan vaiheittain osana palvelujen kehittämistä. Omatoimikirjastoina toimivat lähikirjastot parantavat palvelujen saavutettavuutta ja laajentavat asiointimahdollisuuksia. Mellilän kirjaston osalta selvitetään kiinteistön kunto ja omatoimikirjaston toteuttamisen edellytykset. Yhteistyötä koulujen, varhaiskasvatuksen, muiden kirjastojen ja eri toimijoiden kanssa jatketaan palveluiden vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Toiminnan kehittämässä painotetaan palveluiden saavutettavuutta, lukutaidon edistämistä sekä henkilöstön osaamisen ylläpitämistä.

Liikuntapalveluiden tarjontaa tulee kehittää ja laajentaa kaikille ikä- ja kohderyhmille. Vuonna 2025 valmistuneen liikuntasuunnitelman yhteydessä teetetyn kuntalaisten ja yhdistysten kyselyiden tulosten perusteella kehitetään palveluiden tarjontaa ja olosuhteita kohderyhmien toiveet mahdollisuuksien mukaan huomioon ottaen. Liikuntaneuvonta on vakiintunut osaksi palvelutarjontaa ja Vesihovin aukioloaikojen laajentamista kokeillaan määräajan talvikausilla 2026-2027 ja mahdollisesti myös 2027-2028. Yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa on tärkeässä roolissa kuntalaisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn turvaamiseksi.

Museotoiminnan valtionosuuden piiriin voi hakea joka neljäs vuosi. Seuraava haku on vuonna 2027. Minimivaatimus museoiden henkilökunnan suhteen on kaksi kokopäiväistä museotyöntekijää, joista toinen voi olla museonjohtaja. Tämä edellytys täyttyy, kun kulttuuriohjaajan toimi on muutettu museoassistentiksi ja kulttuurisihteerin virka museonjohtajan viraksi. Lisäksi pitää valmistella muut hakukriteerien mukaiset edellytykset (esim. hallintosäännön päivittäminen museotoiminnan osalta ja museotoiminnan monivuotisen suunnitelman laatiminen) valtionosuuden hakemiseksi.

Kulttuurisuunnitelman (mm. kulttuuripaikkojen ja palvelujen nykytila ja kehittämistarpeet, tulevien vuosien investointitarpeet) viimeistely ja käyttöönotto.

Opistojen kehittämistyössä tavoitteena on päivittää toimintatapoja, hyödyntää digitalisaatiota sekä laajentaa verkostoja paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti toiminnan hyvinvointivaikutusten vahvistamiseksi.

Henkilöstö:

Vapaa-aikapalvelujen päätoiminen henkilöstö on suhteellisen vähäinen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Liikuntaneuvonnan siirtyminen hyvinvointialueelta kunnan vastuulle on ratkaistu vastaavan liikunnanohjaajan palkkauksella. Tämä henkilöstöresurssin lisäys turvaa myös koko liikuntapalveluiden ja Vesihovin palveluiden ylläpitoa. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä erityisesti poikkeustilanteissa aiheuttaa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa.

Kulttuuripalveluissa on tehty määrätietoista työtä palveluiden saavutettavuuden parantamiseksi. Taidemuseon viikoittaista aukioloaikaa on kaksinkertaistettu vuodesta 2022 alkaen ja Alpo Jaakolan patsaspuiston kesäkautta on pidennetty syyskuun viikonloppuihin vuodesta 2025 lähtien. Tämä sitoo henkilöstöresursseja, mikä heijastuu mm. siihen, miten kulttuuripalvelut voivat vastata muihin tarpeisiin, kuten muilta kaupungin yksiköiltä tuleviin teostoi-veisiin (sijoitustoiminta).

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään (erityisesti liikunta- ja nuorisopalvelut). Hanketyöntekijöitä vapaa-aikapalveluissa on vuonna 2027 kolme (mikäli kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat).

Viime aikoina avoinna olleisiin tehtäviin on ollut suhteellisen vähän hakijoita ja joidenkin tehtävien täyttämisessä on ollut ongelmia. Sekä Loimaalla että kirjastoalalla yleensäkin on lähivuosina eläköitymässä huomattavasti kirjastojen henkilökuntaa. Tämä voi aiheuttaa haasteita pätevien kirjastoammattilaisten rekrytoinnissa.

Seuraavassa taulukossa on liikuntapalvelujen liikunnanohjauksessa ja tilapäistyöntekijöissä lisäystä. Tämä perustuu hanketyöhön ja ostopalvelujen vähenemiseen uimahallissa. Lisäksi henkilöstömäärässä näkyy Vesihovin suunniteltu aukiolojen laajentaminen ja liikuntaneuvontapalvelun tuottaminen omana palveluna.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP2025	TA2026	TA2027
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
Kirjastonhoitaja	2	2	2
Kirjastovirkailija	8	8	8
Museonjohtaja	1	1	1
Museoassistentti	1	1	1
Kulttuurituottaja	1	1	1
Liikuntapalvelupäällikkö	1	1	1
Liikunnanohjaaja	5	6	6
Kassa-/kahviotyöntekijä	2,5	2,5	2,5
Laitoshuoltaja	2,5	2,5	2,5
Kunnossapitotyöntekijä	1	1	1
Tilapäistyöntekijät	2	1	1
Nuorisosihteeri	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	6	6	6
Nuorisotilan ohjaaja	0	0	0
Rehtori	1	1	1
Opettaja/työväenopisto	1	2	2
St. tuntiopettaja/työväenopisto	11	11	11
Opettaja/musiikkiopisto	6	6	6
St. tuntiopettaja/musiikkiopisto	5	5	5
Palvelusihteeri	1	1	1
Yhteensä	60	61	61

Muut olennaiset perustelutiedot:

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Työväenopisto toimii pääasiallisesti kaupungin omistamissa tiloissa eri puolilla kaupunkia. Tärkeimmät opetuspiisteet ovat kaupungintalo, Taidetalo, Lasipalatsi, Virttaan kylätalo, kaupungin liikuntahallit sekä viisi koulua eri puolilla kaupunkia. Ulkopuolisilta on vuokrattuna yksittäisiä tiloja, mm. Vesikoski-talossa olevat tilat. Musiikkiopisto toimii musiikkiopiston kiinteistössä ja kaupungintalolla. Musiikkiopiston toimintaa on myös Kirkonkylän koululla sekä Punkalaitumella, jos oppilaita on riittävästi yhteen opetuspäivään. Opistojen tilojen sisäilmahaasteita etenkin musiikkiopistolla ja taidetalolla on tarpeen ratkoa edelleen.

Kirjastopalveluita tuotetaan pääkirjastossa sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoissa. Kaikki tilat ovat kaupungin omistamia ja rakennettu tai remontoitu kirjastoksi 1990-luvulla. Alastaron kirjasto toimii myös omatoimikirjastona. Omatoimikirjaston käyttöönoton suunnittelua jatketaan Mellilän lähikirjastossa. Mellilän lähikirjaston muutostöistä ja Mellilän terveysaseman tilojen muuttamisesta kirjastopalveluiden käyttöön on laadittu keväällä 2026 hankesuunnitelma. Hirvikosken omatoimikirjasto otetaan käyttöön loppuvuodesta 2026.

Pääkirjasto on toiminut vuodesta 1998 nykyisessä rakennuksessa ja tilat alkavat olla peruskorjauksen tarpeessa. Kirjastossa kaivattaisiin asiakkaille lisää rauhallista työskentelytilaa esim. etätöiden lisääntymisen vuoksi ja uudistusta myös lastenosaston viihtyvyyteen.

Kesäaikaan korkeat sisälämpötilat heikentävät sekä asiakkaiden viihtyvyyttä että henkilöstön työolosuhteita lähikirjastoissa ja tilat tarvitsevat viilennystä. Omatoimikirjastoissa viilennyksen tarve korostuu, koska tilojen tuuletaminen ei ole mahdollista omatoimiaikana. Pääkirjastoon viilennyslaitteet on asennettu syksyllä 2026.

Kulttuuripalveluilla ovat museotilat ja toimisto Loimaan Taidetalossa. Alpo Jaakolan patsaspuisto ja kuivurigalleria ovat kesäkohteina avoinna kesäkuukausina (kesä-elokuu) sekä syyskuussa viikonloppuisin. Vesikosken mylly on avoinna yleisölle pääasiassa erilaisten tapahtumapäivien yhteydessä. Heimolinna palvelee ulkopuolisten vuokra-ilaisten lisäksi mm. liikuntapaleluita ja opiston ryhmiä veloituksetta.

Alpo Jaakolan patsaspuiston kävijämäärät ovat kasvaneet merkittävästi, mikä on johtanut siihen, että parkkialue on käynyt riittämättömäksi. Paikoitusalue tarvitsee laajennuksen ennen vuotta 2029, jolloin vietetään Alpo Jaakolan 100-vuotisjuhlavuotta. Juhlavuonna taidemuseossa on Alpo Jaakolan näyttely. Suunniteltu Taidetalon linjasaaneeraus tulee toteuttaa joko ennen tai jälkeen juhlavuoden. Toimintaedellytyksiä hankaloittaa myös Taidetalon vanha ilmastointilaitte. Laitte rikkoutui kevättalvella 2025 aiheuttaen vesivahingon. Laitteessa on ilmennyt vikoja myös korjauksen jälkeen.

Nuorisopalvelun toimitiloihin kuuluvat neljä nuorisotilaa sekä Kalikan virkistysalue. Keskustan nuorisotilan, City-nuokkari, alakerta toimii nuorisotilana ja yläkerrassa on nuorisotyöntekijöiden toimistotilat. City-nuokkarin yläkerta on esteellinen. Hirvikosken nuorisotila on esteellinen ja piha-alue vaikeasti valvottavissa. Mellilän nuorisotalo tarjoaa hyvät olosuhteet nuorisotyön toteuttamiseen. Alastarolle avattiin syksyllä 2025 uusi nuorisotila (Alastaron yläaste), joka täyttää esteettömyysvaatimukset sekä työturvallisuusvaatimukset. Nuorisotyöntekijät työskentelevät nuorisotiloilla työparina, mikä lisää työturvallisuutta. Kalikan virkistysalue ei vastaa leiritoiminnan tarpeita. Kalikan aluetta tulee kehittää palvelemaan kaikkia kuntalaisia ja erityisesti leiritoimintaa varten. Leiritoiminnan ylläpitämiseksi nuorisopalvelut tarvitsevat toimivia sisä- ja majoitustiloja. Jos Kalikkaan saataisiin majoitustilat, se palvelisi samalla myös Loimaan seurakunnan ja loimaalaisten yhdistysten tarpeita.

Loimaalla on laaja ja monipuolinen eri harrastemuodot kattava liikuntapaikkaverkosto. Avoin vuoropuhelu liikuntapalvelujen, teknisen toimen ja liikuntapaikkoja aktiivisesti käyttävien seurojen ja muiden tahojen kanssa on ensiarvoisen tärkeää liikuntapaikkaverkoston kunnossapidon ja kehittämisen turvaamiseksi. Liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden kohtaaminen ovat haasteellisia. Liigaseurat ja laaja palloilulajien kokonaisuus vaativat lisää isojen liikuntatilojen käyttövuoroja edustusjoukkueiden ja nuorten laadukkaiden ja suunnitelmallisten harjoitusmahdollisuuksien turvaamiseksi ja kohtuullisten harjoitusvuoroaikojen mahdollistamiseksi.

Toukokuussa 2025 on hyväksytty Loimaan kaupungin liikuntasuunnitelma vuosille 2025-2030, joka sisältää toimenpide-ehdotuksia liikuntapaikkojen hoitoon sekä tulevien investointien valmisteluun ja toteuttamiseen. Keskuskoulun liikuntatila sekä Urheilukeskus ovat suunnittelussa samoin kuin Mellilän palloiluhallin lattian uusiminen.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Vapaa-aikapalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat matkustus- ja kuljetuspalveluiden hankinta (noin 90 000 euroa/vuosi) sekä erilaisten asiantuntija sekä ilmoitus- ja painatuspalveluiden hankinta (noin 80 000 euroa/vuosi).

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Valtionosuudet ovat opistojen taloudessa merkittävät. Toiminnan volyyymilla pyritään turvaamaan jatkossa valtionosuuden säilyminen. Kurssi- ja lukukausimaksut ovat samoin opistojen taloudessa merkitykselliset. Maksupolitiikassa huomioidaan toiminnan sosiaalinen ulottuvuus.

Huomioitavaa on Taiteen perusopetuslain uudistus, jonka luonnos on parhaillaan lausuntokierroksella. Lakiuudistus tulee vaikuttamaan merkittävästi opistojen toimintaan. Uudistuksen keskeiset tavoitteet liittyvät taiteen perusopetuksen

- saavutettavuuden ja saatavuuden edistämiseen
- rakenteellisiin muutostarpeisiin

- valtionrahoitusjärjestelmän selkeyttämiseen.

Museoiden valtionosuuden piiriin voi hakea neljän vuoden välein. Minimivaatimus museoiden henkilökunnan suhteen on kaksi kokopäiväistä museotyöntekijää, joista toinen voi olla museonjohtaja. Vaatimus tulee suoraan museolaista (§5 314/2019). Tämä edellytys täyttyy tällä hetkellä, mutta muiden hakukriteerien täyttyminen pitää varmistaa ennen seuraavaa hakukierrosta vuonna 2027.

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot:

Muut olennaiset toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Palveluun ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta:

Strategiset riskit

1. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. valtionosuuksien väheneminen, muiden toimintatuottojen väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Opistojen kohdalla tärkeää on kurssi- ja opetustoiminnan säilyttäminen vähintään nykyisessä laajuudessa. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.

2. Hankerahoituksen väheneminen. Erityisesti nuorisopalveluissa ja opistoissa on viime vuosina saatu merkittävästi taloudellista resurssia erilaisiin hankkeisiin, joilla on voitu kehittää palveluja. Jatkossakin olennaista on aktiivinen hanketoiminnan seuranta ja panostaminen hankerahoituksen hakemiseen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Mm. liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden kohtaaminen ovat haasteellisia. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen. Museopalveluissa talotekniset ongelmat voivat aiheuttaa sekä omaisuudelle haittaa (konservointitarpeet) että väistötilatarpeita (etenkin Taidetalo).

2. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.

3. Henkilöstön määrä ja osaaminen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Riskialttein henkilöstövaje on laitospäivien tehtävissä. Tarvittava osaaminen on yhdellä henkilöllä, jolloin kenelläkään muulla ei ole uimahallin järjestelmien sellaista tuntemusta, että hallin vesiturvallisuus olisi laitospäivien poissaolon aikana hallinnassa. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä aiheuttaa erityisesti poikkeustilanteissa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa. Perehdyttämiskäytäntöjen sekä sijaisuus- /varahenkilöjärjestelmän kehittäminen ja osaamisen jakaminen ovat keinoja varautua tähän riskiin.

Arviointikohde	Mittari	TP 2025	TA 2026	TA 2027
VAIKUTTAUVUUS:	lainat/asukas	13,9	14,0	13,5

Kirjastopalvelut	käynnit	112 519	120 000	115 000
Kulttuuripalvelut	taidetalo/käyntikerrat	2 105	3 000	2 500
	patsaspuisto/käyntikerrat	4 820	5 000	4 500
Liikuntapalvelut	uimahalli / käyntikerrat	79 011	73 500	80 000
	vauvauinnit/käyntikerrat	2 226	1 500	2 000
	kuntosali/käyntikerrat	32 984	30 000	35 000
	seniorikortti/käyntikerrat		10 000	15 000
	Erityisliikunnan ryhmiä	28	32	38
	- osallistujat	818	800	-
Nuorisopalvelut	- käyntikerrat	17 120	14 000	18 000
	- toteutuneet ohjaukset	1 182	1 000	1 000
	avoin toiminta (talotoiminta, koulu-nuorisotyö, muu toiminta) osallistujat	12 727	12 000	12 000
	leiritoiminta, leiripäivät	109	200	150
	seutukunnallinen toiminta, osallistujat	200	650	700
Työväenopisto	etsivän nuorisotyön asiakkaat, Loimaa (koko hanke)	51(72)	80 (100)	80(100)
	toteutuneiden opetustuntien määrä (% suunnitelluista)	5 467	5 600 (> 80 %)	5 500 (>80 %)
	opiskelijoiden määrä (brutto-opisk.)	2 880	2 900	2 900
	opiskelijoiden määrä (netto-opisk.)	1 429	1 500	1 400
Musiikkiopisto	alle 16 v. opiskelijat	259	220	220
	opiskelijoiden määrä	271	290	280
TALOUDELLISUUS: Kirjastopalvelut	opetustunteja/ viikko ka	222	240	230
	käyttökustannukset /asukas	57,00	60,00	
Kulttuuripalvelut	käyttökustannukset /laina	4,10	4,50	
Liikuntapalvelut	käyttökustannukset /asukas	31,60	36,00	
Nuorisopalvelut	käyttökustannukset /asukas	150,38	155,00	
Työväenopisto	käyttökustannukset /asukas	26,40	30,00	
	nettomenot / opetustunti €	28,80	37,00	
Musiikkiopisto	nettomenot / opiskelija €	85,00	95,00	
		2 028	2 050	

Talousvaikutukset ja talouden tasapainottaminen:

Vuosi 2027:

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista.
- Palkankorotusten vaikutus (3 %) noin +70 000 €.
- Palvelujen ostojen sekä aine- ja tarvikemenojen 1 %:n korotus (noin + 4 000 €). Aine- ja tarvikemenojen sekä palvelujen ostojen vähennykset -25 000 €.